

A MAGYARORSZÁGI ZSIDÓ HITKÖZSÉGEK SZÖVETSÉGÉNEK LAPJA

Peszách az egyiptomi kivonulás ünnepe

Peszách ünnepnapjai niszán hónap tizenötödikétől huszonkettedikéig, míg Izraelben csak huszonegyedikéig tartanak. Az első kettő és az utolsó kettő nap a tényleges ünnepnap, Izraelben csak az első és az utolsó (hetedik nap). Az ünnepnapok között lévő napok úgynevezett félünnepi napok (*hol hámóéd*), melyek bírnak bizonyos ünnepi jelleggel (a *Tóra* olvasása, változás az imarendben stb.), de nem munkaszüneti napok.

Az ünnep elnevezése, *hág hápeszák* (az elkerülés ünnepe), a Tórából ered, mert: „...a halál elkerülte (*peszák*) Izrael fiainak házait Egyiptomban, midőn sújtotta Egyiptomot, a mi házainkat pedig megmentette.”¹ Ezen események arra utalnak, hogy a zsidó törzsek egyiptomi kivonulását megelőzően a tizedik csapás (az elsőszülötök halála) elkerülte a zsidó családot. Ez volt az utolsó csapás, mely után engedélyezte a fáraó, hogy elhagyja országát az ingyen munkaerő, a rabszolgásorsba kényszerített zsidóság.

Nevezük még a szabadság ünnepének (*hág hámérut*), mert ekkor következett be a hosszú egyiptomi rabság után a szabadság. Szabad nép lett a rabszolgák hadából, és elindultak a régi új hazába, a Kánaánba vezető hosszú úton.

A kovásztalan kenyerek ünnepe (*hág hámácot*) elnevezés is a kivonulásra, a szabadságra emlékezet, mert: „...a tizenötödik napján a hónapnak (*niszán*) van a kovásztalan kenyerek ünnepe az Ö. valónak; héten a kovásztalan kenyereket tegyék!”² A kovásztalan kenyér (*máca*, pászka, laska) a rabszolgák, a szegények kenyere volt annak idejében; valamint a kenyér emlékezetet a sietségre is, mert nem volt idő a tézsa kelesztésére.

Peszák a tavasz ünnepe (*hág hávviv*) is, mert minden tavassal veszi kezdetét, mikor a termés érlelődni kezd, amikor újraéled a termést. Ez az elnevezés az ünnep mezőgazdasági jellegére utal, mert a Szentélyben a zsengék, az első termések áldozatát az ünnek után mutatták be, és az ünnep második napján kezdték el az omerszámlálást is.

Az ítélet napja (*jom hádin*) néven is ismeretes, mert a Misna tanúsága szerint³ az Ö. való ekkor mond ítéletet a föld termései felett.

A *peszák* szó jelenti még azon áldozatot is, melyet *niszán* tizennegyedikén este minden zsidó családnak kellett mutatnia a *Tóra* szerint⁴.

A *peszákot* másképp pontozva, tehát azonos másállhangzók, de más magánhangzók esetében, lehet olvasni *pészáhnak* vagy *piszéáhnak* is. Bölcseink szerint ez utalás az egyiptomiak elsőszülötteknek megőrzére, aki átugrott, átlépte (*pászák*), mint a sánta (*piszéáh*), a zsidók házait, így az ő elsőszülötteik életben maradtak. Ismert oly magyarázata a *peszák* szónak, hogy az két szóként is értelmezhető: *peszák*. Így jelentése: száj beszél, vagyis el kell beszélnünk az egyiptomi kivonulás csodáját, I. ten segítségét, a szolgáságból a szabadságba való átmenetet.

Peszáhnak igen sok előírása, szabály van, ezért szokás az ünnep előtt harminc nappal (*purim* után), de legkésőbb *niszán* hónap elején megkezdeni az előkészületeket, tannulmányozni a sokféle előírást. Amint *elul* hónap az őszi ünnekprek való felkészülés jegyében telik el, úgy *niszán* hónap a tavaszi ünnekpre, a *peszákra* való előkészületek ideje. *Niszán* első napján fejeződött be, az egyiptomi kivonulás utáni második évben, a pusztai Szentély (*miskán*) építése⁵, és a hónap első tizenkét napján a törzsek vezetői áldozatokat mutattak be, felavatták a Szentély oltárát⁶. A második Szentély felavatására, ante 516-ban, szintén *peszák* került sor⁷.

A *peszák* előtti szombatnak külön elnevezése is van, ez a nagyszombat (*sábát hágádol*). Hagyonmányosan az ünnep előtti héten órlik meg az addig száraz helyen tartott, „őrzött” búzát, majd a pontosan előírt tisztasági követelmények mellett elkezdi a máca (*pászka*, laska) sütését. A máca csak vizet és lisztet tartalmazhat, és 18 percen belül kell megsütni, nehogy meghámeccosodjon (erjedésnek induljon, kovászos legyen). Ezen élelemmel teljesítjük a „...hét napon át kovásztalan kenyereket egyetek!” tórai előfrás⁸. Az ünnepet megelőző napokon kikaseroljuk (alkalmassá tessük), megtisztítjuk a tűzhelyet, az edényeket és az evőeszközöket, amelyeket majd az ünnep napjai alatt használni fogunk.

Peszák egyik fontos és szigorú előírása, hogy nem lehet a birtokunkban semmilyen *hámeccosodásra* alkalmass dolog, ezért szokás azokat eladni, hogy ne kelljen megsemmisíteni.

Hámeccnek, kovászsnak neve-

amennyiben a vevő a teljes vételárat nyolc nap elmútával (*peszák* napjai) nem egyenlíti ki, akkor az ügylet semmisé válik, és az „áru” visszakerül az eredeti tulajdonoshoz. Ezen adásvétel nyilvánvalóan csak a nagy mennyiséggű *hámeccos* dolgokra vonatkozik, a lakás és a ház kitakarítására az ünnep „bejövetele” előtti este (*niszán* tizenharmadika) kerítünk sort. A *hámecc* keresése, kutatása

élelmiszerrel, akkor elő kell készíteni a széderlálat, el kell rendezni az ünnepi asztalt, majd ezek után elmenni a zsinagógába az esti (*máárv*) imához, mely után bekösszönt *peszák* ünnepe a széderestével.

Peszák a három zarándokünnepp egyike, mikor is a nép a Szentély fennállásának idejében Jeruzsálembe zarándokolt, és ott bemutatta az áldozatát, majd elfogyasztotta a sült

toldalék vagy „többlet” (*muszáf*) ima kezdete előtt:

A első nap olvasmánya az első tóratekercsból a tizedik csapásról, az egyiptomi kivonulásról és az ünnep megüléséről szól¹³. A második tórából az ünnepi áldozat bemutatásáról szóló verseket olvassuk¹⁴. A hágátrá ekkor *Jehosuá* könyvének azon versei, melyek az első *peszák* megünneplését ismerték Izrael földjén¹⁵.

A második napon az első tóratekercsból az áldozatbemutatásokról és az ünnepekről szóló verseket olvassuk¹⁶. A másik tórából ugyanazokat a verseket olvassuk, mint előző nap¹⁷.

A hágátrá: a Királyok II. XXIII,1–9 és 21–25 mondatai a *Josijá* király uralkodása alatt (ante VII. század) megtartott *peszákot* ismertetik.

Peszák harmadik napján, a félévnek első napján, az első tórából az elsőszülöttekről és a *tfilin* parancsról olvassunk¹⁸. A másik tórából a *peszák* áldozat bemutatásáról¹⁹.

A negyedik napon a kölcsönökről, az igazságról és a *peszák* ünnepéről szóló részek következnek²⁰. A másik tórából ugyanazt olvassuk, mint előző nap²¹.

A ötödik nap olvasmánya az Ö. valójánságait” ismertetik²², míg a másik tórából ugyanazt olvasunk, mint előző nap²³.

A hatodik napon a félévnek utolsó napjának olvasmánya a második *peszák* (*peszák séni*) megtartásának előírásait részletezi²⁴.

Az ünnep hetedik napján a Sastengeren való átkelésről olvassunk, és Mózes éneke (Áz jási Mose...) is itt található²⁵. A hágátrában Dávid király háládalát olvassuk²⁶.

Peszák utolsó, nyolcadik napján a tizedről, az elengedés évről és a három zarándokünnepről szóló mondatok következnek²⁷. A hágátrá az eljövendő megváltásról szól²⁸. E részben olvassuk: „És lesz ama napon: az Úr másodszor nyújtja ki kezét, hogy népe maradékát megmentse. (...) És zászlót emel a népeknek és összegyűjt Izrael számkivetettjeit, a Föld négy széléről gyűjtő össze Júda szétszortjait.”²⁹

¹ M.II. XII,27.

² M.III. XXIII,6.

³ Misna, Ros hásáná I,2.

⁴ M.II. XII,3–11.

⁵ M.II. XL. fejezet.

⁶ M.IV. VII. fejezet.

⁷ Ezra VI,19.

⁸ M.III. XXIII,6.

⁹ CXIII–CXVIII. zsoltárok.

¹⁰ A CXV. és a CXVI. zsoltárok nélküli.

¹¹ Példabeszédek XXIV,27.

¹² M.III. VII,16.

¹³ M.II. XII,21–51.

¹⁴ M.IV. XXVIII,16–25.

¹⁵ Jehosuá V2–VI,1.

¹⁶ M.III. XXII,26–XXIII,44.

¹⁷ M.IV. XXVIII,16–25.

¹⁸ M.II. XIII. fejezet.

¹⁹ M.IV. XXVIII,19–25.

²⁰ M.II. XXII,24–XXIII,19.

²¹ M.IV. XXVIII,19–25.

²² M.II. XXIV,1–16.

²³ M.IV. XXVIII,19–25.

²⁴ M.IV. IX,1–14.

²⁵ M.II. XIII,17–XV,26.

²⁶ Sámuél II. XXII,1–51.

²⁷ M.V. XIV,22–XVI,17.

²⁸ Jeszajá X,32–XII,6.

²⁹ Jeszajá XI,11–12.

**Április 15., péntek:
SZÉDER 1**

**Április 16., szombat:
SZÉDER 2**

(*bedikát hámecc*) a már előzőleg gondosan kitakarított lakásban meg végbe, hagyományos gyertyával a kézben. Ha valahol még található *hámecc* (szokás előzőleg néhány kenyérmetrzsát elrejteni, hogy ne mondunk hiávalóni áldást), akkor azt általában egy libatollal vagy tollseprűvel fakanálra ráseperjük, majd egy fehér szövetbe gondosan bekötzzük. E tevékenység célja, hogy egyértelművé tegyük, *hámecc*mentes immár minden, nincs a tulajdonunkban semmilyen erjedésre hajlamos dolog. Másnap kora délelőtt (*niszán* tizenegyedikén) az összegyűjtött *hámeccot* a szabadban elégetjük, megsemmisítjük (*biur hámecc*), és nyilatkozatot teszünk (*Kol hámírá*...), hogy nincs a birtokunkban immáron semmilyen *hámecc*.

A *peszák* előtti néhány napban mindenkinél hozzá kell járulnia a szegények, rászorulók *peszák* lisztjéhez (*kimhá dipiszák*), hogy a jó érzel, a szabadság érzése mindenkinél a sajátja legyen, mindenki érezze úgy, mintha ő maga szabadult volna meg a rabságtól.

A *peszákot* megelőző napon (*erev peszák / niszán* 14.) az elsőszülötök bőjtöt tartanak. Most is elmegyünk a *mikvé*be, mint minden jeles nap előtt, de ezt megelőzően szokás hajat vágatni, mert következnek az omerszámlálás napjai, mikor is az majd tilalmás lesz. Kora délután kell a parancsteljesítés maceszét (*mácát micvá*) megütni, melyet a széderestésten fogunk elfogyasztani. Erre a hagyományt őrző helyeken az egy nappal előbb merített vízzel (*májm* selánu) és az aratástól az őrlésig szokásan vigyázott búzából készült liszttel (*smurá*), kézi dagasztással, zsoltárok éneklése mellett kerül sor. Az ünnep előtt ügyelni kell, hogy a bevásárláskor csak olyan élelmiszeret vásároljunk, melyeken a *káser lepeszák* (alkalmas *peszákra*) felirat szerepel, mert ez a tanúsítvány (*hehser*) jelenti, hogy semmi *hámecc*cosodásra hajlamos anyagot nem tartalmaznak. Ha minden előkészület megtörtént, megvannak a szükséges

zünk minden olyan anyagot, mely az öt fő gabonából (búza, árpa, rozs, tönköly, zab) készült, és folyamatosan legalább 18 percig vízzel volt érintkezésben.

Az áskenáz – közöttük a magyarországi – zsidóság tilalmásnak tekinti még *peszák* napjaiban az ún. *kitnit*, tehát a hüvelyes növényeket, és még többek között a rizst, a kukoricát, a napraforgót, a csicserborsót, a szóját.

A *hámecc* eladásához készül egy szabályos adásvételi szerződés (*stár mehirát hámecc*), és ezen okirat tanúsítja, hogy egy nem zsidónak előleg ellenében eladtunk minden *hámecc* termékeket, mely a birtokunkban volt. Az adásvételi szerződésben rendszerint kikötésre kerül, hogy

Tóraavatás a Dohányban

Elsőként a hagyományoknak megfelelően a szajfer, Micha Farnadi-Jerusálm segítségével előljárók és a zsinagóga rendszeres látogatói beírták az utolsó tizenketét betűt, majd a tiszt megszárítása után rövid imahangzott el, utána koccintás, a tóra felöltözötté következett, végül Herrer Pál zongorista dallamairól elindultak tórávívók a Fától a Síp utca – Kazinczy utca – Dob utca – Rumbach S. utca – Madách tér – Károly krt. – Herzl tér útvonalon a zsinagógáig.

A teljesség igénye nélküli álljon itt néhány név azok közül, akik különöző, egymástól nem távol eső pontokon átvették, majd továbbvittek a töröt: Fekete László, Nádai Tamás,

Rudas Dániel, Deutsch László, Máté György, Müncz László, Prinner Gábor, Spánn Richárd, Zallel János, Hajdú Péter, Endler Tamás, Siklósi Miklós, Cseresnye Béla, Feith György, Földi Péter, Fröhlich Benjámin, Szilágyi Gábor, Árvai Gábor, Paszternák Tamás, Mester Tamás.

Hangszeres kíséret mellett táncolva, énekelve csatlakoztak ismerősök és ismeretlenek a menethez, mely az út végére 100-150 főre duzzadt.

A nyitott frigyszkrény előtt felhangzott a Má tajvu Fekete László főkántor előadásában, Dobszay Péter organista kíséretével, majd a 100. zsoltár is.

S következett Nádai Tamás elnök beszéde.

„Mikor egy zsidó családban gyermek születik, a Teremtőnek mondott halászavak után úgy érzik, hogy gazdagabbak lettek. Ez a mi Dohánytemplomi közösségeink szintén egy család. És most gazdagabbak lettünk egy új tórával. Egy régi, bölcs mondas úgy tartja, hogy a könyveknek is megvan a maguk sorsa, története. Nincs másképp ez a szent tekercsekkel sem. Tudniillik gyönyörű új tó-

rákat 2019-ben rendeltük meg, vele ünnepelendő a Dohány utcai zsinagóga megnyitásának 160. évfordulóját.

A tóra arra feljegyzített és képzett izraeli szakértőjét, szajferét kértük fel az elkészítésre. A tóratekercs 2020-ra készen is lett.

Csakhogy ekkor kitört a pandémia, amely megakadályozott minden közlekedést, így a mi tóránk, Mózes 5 könyvének szent szövege is csak ez évben érkezhetett meg hozzáink. Köszönet érte a Teremtőnek!

Felejthetetlen nap ez számomra is. Balassagyarmaton születtem, ahol a második világháború előtt több mint 1500 zsidó vallású ember élt, és Európa egyik legnagyobb ortodox zsi-

ránkat 2019-ben rendeltük meg, vele ünnepelendő a Dohány utcai zsinagóga megnyitásának 160. évfordulóját.

A tóra arra feljegyzített és képzett izraeli szakértőjét, szajferét kértük fel az elkészítésre. A tóratekercs 2020-ra készen is lett.

Amikor most bejöttem és megláttam a virággal ékített, feldíszített zsinagógát, azt hittem, svüesz van... és valóban, a mai nap az: egy kis svüesz. Azé a napé, amikor a Teremtő a Szináj hegyén kinyilatkozta a tiszigöt, ott álltam én is a hegy lábánál, hallottam az isteni szót, s átvettettem nemcsak a tiszigöt, de a hagyományok szerinti írott és szóbeli tant egyaránt.

Mert a mai nap ilyen. Átvettük az írott tant, a tórát. Behoztuk, körbevitük, mutogattuk, büszkék voltunk rá, s erre minden jogalapunk meg is van.

Gondoljuk el: ez a tekercs, amit elhelyeztünk a frigyszkrényben, amit Micha Farnadi-Jerusálm írt – köszönjük neki –, ugyanazokat a betűket, ugyanazt a szöveget, ugyanazt a szellemiséget tartalmazza, mint amit őseink átvettek. Ez vadonatúj – és legalább háronezer éves. Mi valamennyien, ki fiatalabb, ki idősebb, ennyi idősek vagyunk. Az az út, ami a Szináj, az első tóraadáson kezdődött, az velünk folytatódik, majd unokáinkkal s az ő unokáikkal. Erre jogjal lehetünk büszkék.

Olvassuk a tóraadásnál, hogy az egész nép lássa a hangokat... Mi az? Hallani lehet, de látni? Miért mondja az írás?

Mózes akkor csak olyan szöveget tudott mondani, melyet meg is értettek. Az általunk ismert fogalmakat még nem ismerhette, azok nem szerepelnek a tórában. Nem tudta másként kifejezni, hogy valami természetfelettől tökéletes, megismétlhetetlen dolog történt, ezért így próbálta felhívni a figyelmet: Láttátok, hogy Isten beszél. Láttátok, hogy Mózes lehozta a két kótáblát. Láttátok, hogy Mózes vezet benneteket a sivatagban.

S ti most láttátok azt, hogy behoztuk Mózes szavait ide, a frigyszkrénybe.

Elindult a tóra Szinájról, hogy évezredek múltán itt pihenjen meg. A tórának dolga van. Időről időre elővesszük és felolvásunk belőle, mert hiszünk abban, hogy az elhangzó több évezredes szavak megragadnak a tudatalattiban, és eljutnak a szívekbe is. Ha csak egy-egy mondat vagy szó, akkor már megérte Nádai Tamás nagylelkűségét, a szajfer ügyességét, érdemes volt!

Végezetül a főrabbi kérte a Teremtőt, adj meg, hogy sokáig hallgathassuk Mózes szavait, adj, hogy épüljünk általuk, legyünk egy picivel jobb zsidók és tóra nyomán!

Kántorok, kórus, orgona, Márví imá... Ádon olam... Ez a délután, kora este felejthetetlen volt minden jelenlévő számára.

Gál Juli

Deutsch bácsi elment

Deutsch bácsi, azaz Deutsch Gábor, az ORZSE volt tanára és adjunktusa, a jiddiskájt krónikása 86 évesen távozott a földi világóból.

Munkásságának értéke felbecsültetlen. Amit a magyar zsidóság vallási életéről, múltjáról tudott, megírta.

A pesti ortodox iskolában sajátította el az alapokat. Kapcsolata a sámeszekkel és a rabbikkal, a neológokkal és az ortodoxokkal – sőt, a Chábád tagjaival is – napjainkban idehaza egyedülálló volt. Tudásánál csak szerénysége volt nagyobb. Csendes, visszahúzódó lényével, jószívvel és adakozókézséggel csak tisztelőket tudhatott maga közelről.

Mindenkinet Deutsch bácsi volt, tanítványai is így neveztek. Az tény, hogy nem tanár úrnak, adjunktus úrnak vagy egyéb hivatalos címén szólították és beszéltek Róla – sokat mond.

Zécher cádik livróchó – áldott leghyen az Igaz emléke!

nagógája működött, több mint 1000 férőhellyel. 1944-ben szülővárosomban 1500 helyi lakost zártak gettóba és deportáltak Auschwitzba. Közülük csupán mintegy 130-an térték vissza az események vége után. A gyönyörű zsinagógát a németek felrobbantották. Márha szinte megszűnt a zsidóság Balassagyarmaton. Noha van imaház és van tóra, nincs imádkozás, nincs tóraolvasás. Amikor eljöttem Balassagyarmatról, nem gondoltam volna, hogy ötven év eltelté után olyan megtiszteltetés ér majd, hogy itt állhatok a Dohány utcai zsinagógában és tórát avathatok. Tudjuk, Balassagyarmat története nem egyedi eset Magyarország történelmében. Lassanként már csak Budapesten és néhány nagyobb vidéki városban van lehetőség rendszeresen zsinagógába járni, tórát olvasni.

Kivételes jelentőségű számkunkra ez az esemény, hiszen Európa legnagyobb, legszebb zsinagógájában, amely az Európai Örökség kitüntető címével is büszkélkedhet, közösségi új tórával gazdagodott a mai ünnepnapon. Miközben egész közösségi nevében kimondhatatlan örömmök adok hangot, bízom abban, hogy ezután rabbijaink, kántoraink és az új tórához felhívott minél több hittestvérünk ajkáról is egyre több ször fog elhangzni a bróche.”

Ezután dr. Fröhlich Róbert főrabbi mondott drósét.

MIKVE, IMATEREM, KÓSER KONYHA

Sokszínű fejlesztések készültek el Nyírtasson

Elkészült a Magyar Zsidó Örökség Útja Kelet-Magyarországon című zarándokút nyírtasi megvalósítási helyszíne. A mintegy 285 millió forintos beruházás során a háború előtti zsidó közösség hagyományainak felélesztése érdekében egy új zarándokközpont jött létre a településen. A központban rituális fürdőt, imatermet, kóser konyhát és étkezőt, egy korszerű kiállítástechnikai eszközökkel felszerelt múzeumot is kialakítottak az egykori tassi főrabbi sírja mellett.

A falunak gazdag zsidó történelme van, itt élt ugyanis a chászid közösség ősatya, Lów Meshulam Fájs csodarabbi. Továbbá Nyírtass a szülőföldje egy magyar ajkú chászid közösségeknek, akik a Kiryas Tash ne-

vű falut alapították meg Kanadában (Québec tartományban), a kis kelet-magyarországi faluról elnevezve. A nyírségi községet és a csodarabbi sírját rendszeresen keresik fel zarándokok a tengerentúlról, hogy leróják tiszteletüket a chászid ősről előtt.

„Nyírtasson rendkívül sokszínű fejlesztést hajtottunk végre annak érdekében, hogy az idelátogatókat megfelelő körtílmények között tudjuk fogadni. Az épület tervezése a Hácár Hákodes Tass Alapítvány által delegált külföldi zsidó építész vezetésével történt, így a vallási előírásoknak megfelelő mikve és imaterem is várja a zarándokokat” – mondta el Sebők Gina, az alapítvány kuratóriumai tagja.

„A régió egykori zsidó ortodox chászid kultúrájának, emlékeinek

egyfajta reneszánszát is jelentheti a zarándokturizmus fejlesztése. S most, hogy a szomszédos országot, Ukrániat a nemtelen orosz okupáció sújtja, most, amikor az ukrainai chászid zarándokhelyek harctérre aljasultak, most talán még nagyobb jelentősége van a magyarországi zsidó zarándokturizmus infrastrukturális fejlesztésének” – tette hozzá Heisler András, a Mazsihisz elnöke.

Nyírtass a Magyar Zsidó Örökség Útja Kelet-Magyarországon zarándokút harmadik állomása, ahol a látogatók a rabbiság fokozataival, valamint olyan vallási kérdésekkel ismerkedhetnek meg, amelyek előtérben a rabbi feladata, mint például: használható-e elektromos áram szombatonként, vagy kósernek számít-e a kóla.

A Magyar Érdemrend lovagkeresztje Totha Péter Joel tábori rabbinak

Nemzeti ünnepünk alkalmából a Magyar Érdemrend lovagkeresztje kitüntetésben részesült Totha Péter Joel, a Honvédelmi Minisztérium keretén belül működő Lelkészeti Szolgálat Tábori Rabbinátusának vezető főrabbija.

A magyarországi zsidó közösség vallási, történelmi és kulturális hagyományainak megőrzése, valamint a Magyar Honvédség állományában szolgálatot teljesítők lelkei gondozását szolgáló példaértékű, kiemelkedő színvonalú munkája elismeréseként nemzeti ünnepünk, március 15-e, az 1848–49-es forradalom és szabadságharc 174. évfordulója alkalmából a Magyar Érdemrend lovagkeresztje kitüntetésben részesült Totha Péter Joel, a Honvédelmi Minisztérium keretén belül működő Lelkészeti Szolgálat Tábori Rabbinátusának vezető főrabbija.

Zsidó hit- és erkölcsstanoktatás a Mazsihisz szervezésében

Tisztelt Szülők! Kedves Gyerek! A 2022/23. tanévben is alternatívánként választható a zsidó hit- és erkölcsstan című tantárgy. A vonatkozó köznevelési törvény értelmében a teljes általános iskolai rendszerben.

E tárgyban a tanulók megismerhetik a zsidóság írott és szóbeli tanításait, hétköznapi és ünnepi imáit, szokásait. Tanulhatnak a zsidó értékek-ről, a zsidó vallás alapjairól, irányzatairól. A lehetőségek szerint a héber betűkben és a vallás számára elengedhetetlen héber szavakban szerezhetnek jártasságot. Tanulmányozhatják a zsidó irodalmat, filmeket, élvezhetik a művészeti remekeket. Az

A tankönyvek mellé munkafüzeteket is biztosítunk, amelyek segítik a tananyag feldolgozását.

Szakképzett vallásoktatók (rabbik, ill. az OR-ZSE judaisztika szakán diplomát szerzett oktatók) megbízására, a tanítás tartalmi-módszertani minőségének ellenőrzése színvonalas oktatást tesz lehetővé. Az óarentendi beosztások esetében arra törekszünk, hogy a tanár személye ne változon. Az oktatók és diákok kapcsolata ezáltal szorosabbá vonható, a tanulók motivációja jobban érvényesül.

Fel kell hívjuk a szülők, a nagyszülők szíves figyelmét arra, hogy a hitoktatás megvalósítása az

oktatást korszerű eszközökkel, digitális módszerekkel igyekszünk színessébbé, élvezhetőbbé tenni.

Saját kiadású tankönyvek segítik a tematika feldolgozását, melynek célja az identitás megalapozása, a zsidó történelem és kultúra értékeinek megismertetése.

adott általános iskolákkal együtt törtenik. Az első osztályba most lépő gyermeknél a beíratáskor döntené kell, hogy hitoktatást kívának-e a gyermekek részére, vagy az erkölcsstan tantárgyat választják. A hitoktatási igény bejelentését követően az iskola megküldi a Mazsihisz Oktatási Osztályára azoknak a gyermekeknek a nevét, akiknek oktatását hitoktatónk látják el.

A magasabb évfolyamba járó tanulók esetében május hó folyamán van arra lehetőség, hogy hitoktatásban részesüljön. Természetesen minden új tanuló jelentkezést örömmel fogadjuk.

A tantárgy értékelése a vonatkozó törvény és az iskola helyi szabályozása szerint törtenik.

Tehet a hitoktatásra való jelentkezés az iskolában történik, az első osztályos tanulók esetében a beiratkozással egy időben, a magasabb évfolyamokon április hónap végén.

Amennyiben bármiféle további kérdésük, dilemmájuk van, az alábbi jelzett e-mail-címre küldött levélre kérdezhetnek, a lehető legrövidebb időn belül megadjuk a választ.

Mazsihisz Oktatási Osztály
Cím: 1075 Budapest, Síp u. 12.
Telefon: +36-1-413-5578 (iroda-közvetlen), +36-30-203-0036
E-mail: oktatas@mazsihisz.hu

Golda Meir az ukránok hőse az Oroszországgal vívott háborúban

Ukraina legjelentősebb zsidó személyisége jelenleg az ország elnöke, Volodimir Zelenszkij. A második helyen azonban egy másik ország híres zsidó vezetője található.

Golda Meir, Izrael negyedik miniszterelnöke, aki Kijevben született, és akinek családjához az antiszemita atrocitások miatt menekült el annak idején, egyre nagyobb népszerűségenkörön kívül Ukránában, amiőt Oroszország háborút indított az ország ellen, olvasható a JTA beszámoló.

Golda Meir 1969-ben

Fotó: Izraeli Nemzeti Könyvtár / Dan Hadani gyűjtemény / Wikimedia Commons

lójá alapján készült *Kibic-cikkben*. Meir szavai megjelentek ukránbarát méremben, ukrán diplomákat idéztek tőle, és még egy harcra kész ukrán katona hárításákból is egy róla szóló könyv került elő.

Szinte a háború kezdete után már ismerte Meirnek gyakran tulajdonított idézetet feldolgozó, a jelenlegi konfliktushoz igazított mémet kezdtek el keringeni a közösségi médiában.

„Ha Oroszország leteszi a fegyvert, nincs háború. Ha Ukrajna leteszi a fegyvert, nincs Ukrajna” – állt az egyik, széles körben megosztott bejegyzésben, amelyet szerzője „egy ukrán keresztnyek” tulajdonított. A szerző később pontosította, hogy a megjegyzés egy Kijevben élő amerikai misszionárius Facebook-bejegyzésből származik, aki Magyarországra menekült, majd visszatérít az Egyesült Államokba.

De valójában ez egy olyan idézet adaptációja, amelyet a legtöbben Meirnek tulajdonítanak, aki Izraelt vezette az 1973-as jom kippuri háború idején, amelyet Izrael nagy áldozatok árán nyert meg. Az a háború úgy kezdődött, hogy Egyiptom és Szíria hónapok óta csapatokat halmozott fel Izrael határainál, majd több irányból is támadást indítottak az ország ellen.

„Ha az arabok ma letennék a fegyvert, nem lenne többé erőszak. Ha a zsidók ma letennék a fegyvert, nem lenne többé Izrael” – szól az idézet, amelyet több mint egy évtizede már Meirnek tulajdonítanak, azóta, hogy Benjámin Netanjahu akkor izraeli kormányfő 2006-ban kimondta ezzel a szavakat egy törvényhozóknak tartott beszédeben.

Úgy tűnik, Meir állítólagos megjegyzései nagy visszhangra találtak az ukránok körében, akik az országuk tuléléséért küzdenek. Miután Zelenszkij amerikai zsidó vezetők egy csoportjához szolt, Ukrajna az Egyesült Államokba delegált nagykövete kiterjesztette ezt a kapcsolatot, mondva, hogy Meir „nagyszerű nő volt, akit csodálók”.

Okszana Markarova szerint Vlagyimir Putyin orosz elnök „csak azt akarja, hogy ne legyen többé ukránok. Demilitarizálni akar minket, és azt akarja, hogy semlegesek legyünk. Ez persze azt jelenti, hogy bele kell egyeznünk a megadásba és a halálba. És itt idézhettek egy nagyszerű nőt, akit csodálók, és aki Kijevben szüle-

tett és Izrael bátor országát vezette: Az oroszok azt akarják, hogy meghalunk. Mi elni akarunk, úgyhogy ez nem sok teret hagy a kompromisszumnak.”

Ez a gondolat valójában úgy hangzik, mint Meiré, aki híresen elvette a kompromisszum gondolatát Izrael arab szomszédaival. „Lenni vagy nem lenni nem kompromisszum kérdése” – mondta 1973-ban a New York Timesnak. „Vagy létezz, vagy ne légy.”

szegény és boldogtalan volt Kijevben, majd később Wisconsinban, ahol letelepedtek, miután 1906-ban az Egyesült Államokba jöttek. Gyakran elmesélte, hogy láttá, amint apja beleszál a házukat egy pogromra készülve, amelyre végül nem került sor.

„Most is hallom a kalapács hangját, és látom a gyerekeket, amint tágra nyílt szemmel és hangtalannal nézik, ahogy a szögeket verik be” – írta egyik életrajzírója, Francine Klagsbrun a 2017-ben megjelent *A nőstény oroszlán: Golda Meir és az izraeli nemzet* című könyvében, amelyből tévésorozatot is terveznek készíteni a jövőben. Az Alexnél lévő Burkett-életrajzban Meir egy másik idézetet olvasható, amelyben azt mondja: „Az az Oroszország, amelyet én ismertem, olyan hely volt, ahol lovón ülő férfiak mészárolták le a zsidókat.”

Izraelben Meir valószínűleg pályát futott be, szegény bevándorlóból külügyminiszterré, majd miniszterelnöké vált, ami akkoriban mérőköknek számított egy nő számára. Zelenszkijhez hasonlóan ő is arról vált híressé, ahogyan honfitársai és a világ előtt kifejtette országa szorult helyzetét.

„Mi azt mondjak, hogy »béké«, és a másik oldalról az a visszhang jön vissza, hogy »háború«” – mondta egyszer a New York Times cikke szerint egy olyan megjegyzésben, amely hasonlít a Zelenszkij nyilvános beszédeiben elhangzottakra a mostani háború ideje alatt. „Nem akarunk háborút, még akkor sem, ha győzünk.”

Borisz Romancsenko (1926–2022)

Harkivban bombatalálat érte azt a lakóházat, amelyben a 96 éves holokausttúlélő lakott. Borisz Romancsenko azonnal meghalt.

Ukraina államfője, Volodimir Zelenszkij így búcsúzott tőle: „Harkivban megöltek Borisz Romancsenkót, a náci megsemmisítő táborok egykor foglyát. Kilencvenhat éves volt. Gondoljátok csak meg, kérlek benneteket, mi minden élt át ez az ember.”

Túlélte Buchenwaldot, Mittelbau-Dorát, Peenemündét és Bergen-Belsenet, ezeket a Hitler által létesített haláltáborokat. És egy orosz lövedék végzett vele abban a többemeletes harkivi lakóházban, amelyben élt.

Fahidi Éva magyar holokausztúlélő, Weimar díszpolgára így búcsúzott tőle:

„Kedves Borisz! Egy évvvel idősebb vagyok nálad, és hozzád hasonlóan én is kemény munkával, éhezéssel, fagyoskodással töltöttem a legszebb éveimet, majd a társaim segítségével elhatároztam, hogy életben maradok.

„Az életért harcoltunk, ezért tudom, milyen volt az életed, tudom, hogy te is jobb életet akartál a fiataloknak, soha többé háborút, és te is elárulva érezted magad, amikor egy újabb hataloméhes bolond háborút kezdtet, és ámokfutása úgy tűnik, nem áll meg.

Emléksünk rád. Hűséges lelked példaként tündököl: megállás nélkül tovább kell mennünk, harcolnunk kell, amíg minden zsarnok el nem tűnik a földről. Maradj velünk, és harcolj velünk, amíg a demokrácia mindenhol győz és minden annak érdekében történik, hogy a háború és ami ahoz vezethet, egyszer s mindenkorra eltűnjön a világból. Évád”

Huszár Ágnes / Múlt és Jövő Online

Ukrajnai főrabbi: Fantasztikus, ahogyan a Mazsihisz dolgozik a menekültekért

Méltatták a Mazsihisz munkáját az ukrajnai menekültek megsegítésében az Európai Zsidó Kongresszus (European Jewish Congress – EJC) vezetőségi online megbeszélésén. Ukrajna főrabbi, Jákov Dov Bleich hozzászólásában kiemelte: nagyon lényegesnek tartja, hogy a Mazsihisz zsidók és nem zsidók számára is támogatást nyújt a bajban.

Online ülést tartott az Európai Zsidó Kongresszus (European Jewish Congress – EJC) vezetősége azzal a céllal, hogy megvitassák a tagszer-

vezetek közötti koordináció további javításának lehetőségeit, valamint a tagszervezetek által az ukrajnai háborús menekülteknek nyújtott segítséggel kapcsolatos tapasztalatokat. A megbeszélésen részt vett Heisler András, a Mazsihisz elnöke is, hiszen Szövetségünk a EJC egyik tagszervezete.

A vezetőségi fórumon Moshe Kantor, a EJC elnöke közölte: globális tragédia szemtanú vagyunk, amelynek az Ukrajnában élő zsidó és nem zsidó elszenvedői segítségre szorulnak. Elhangzott: az európai

szervezetek kettős feladatot kell most ellátnia. Egyrészt segíteni kell azoknak, akik el szeretnék hagyni a háború sújtotta országot, másrészt humanitárius támogatást kell eljuttatni Ukrajnába, ahol a harrok kitöréséig mintegy 200 ezer fő számlált a zsidó közösség, csak magában Harkiv városában 40 ezres volt a zsidók létszáma. Kiderült: a EJC vezetése olyannyira szívin viseli az emberek megsegítését, hogy a Kongresszus Brüsszelben élő dolgozói maguk is befogadtak menekülteket.

A megbeszélésen többen kiemeltek a Mazsihisz elmúlt hetekben tapasztalt teljesítményét, méltatta a Szövetség segítő munkáját Raya Kalenova, a EJC alelnöke, a svéd zsidó közösséget képviselő Jonathan Korosi, valamint Jákov Dov Bleich rabbi is.

Bleich rabbi – aki Ukrajna főrabbi – fantasztikusnak nevezte a Mazsihisz tevékenységét. Hozzátette: nagyon lényegesnek tartja, hogy a Szövetség zsidó és nem zsidó menekülteknek egyaránt segít a bajban, s hogy a magyar-ukrán határ magyar oldalán már kóser étellel várják ukrainai hittestvéreinket.

Heisler András hozzászólásában elmondta: Magyarországon öt szervezet működik szorosan együtt a menekültek megsegítésében, a Mazsihisz partnerei a JDC, a WJC, a JCC Budapest – Bálint Ház és Izrael budapesti nagykövetsége.

A Mazsihisz elnöke megköszönte a EJC-től kapott támogatást, s kiemelte: nemcsak rövid, de hosszú távon is ki kell dolgozni a segítsényújtás lehetőségeit, egyrészt szociális támogatási rendszert kell kiépíteni, másrészt meg kell oldani azoknak a foglalkoztatását, aikik Magyarországon szeretnének maradni.

Sorsok közt

A két öreg egymástól pár métere ült, egy kis asztalnál. A férfi mindenkor kezével botra támaszkodva bőbiskolt, fejét néha leejtette mellkasára, hosszú, ösz szakálálla kissé göndörödve feküdt mellkasán. Az asszony – aki kezében egy bőrkötéssel imákonny volt – időnként az ajtó felé nézett, mintha várna valakit. Az asztal lábánál két nagy méretű műanyag zacskó hevert. Az asszonyon hosszú, fekete szoknya és meleg pulóver, fején kendő, nyakán átvetve egy műanyag kézitáska. A férfi néha tágra nyitotta szemét, és lassú mozdulattal a bejáratról forgójától felé fordult. A terem közepe – épp szemben a drinkbárral – gyerekek hancúrozottak egy játékautoban, lehetett úgy nyolcan, kicsik és nagyobbak, némelyik srácnak göndörített fürtje felett kapedli. Az egyik sarokban komor arcú nők és férfiak beszélgették, mások kissé távolabb csoportba gyűlve néztek a CNN által közvetített híreket. A forgójától másik oldalán, odakint, nem törödve a csípős hideggel, néhányan fel s alá sétáltakat cígarrettáztak. Odabent, a kellemes melegen az emberek arcáról hatalmas kérőjel formázva sugárzott a bizonytalanság, az aggódás. Sokan mobiltelefonjukat bongásztak vagy éppen beszéltek valakivel, papírfecenkre írtak fontosnak gondolt telefonszámokat és címeiket, számoltak, kérdeztek akartak feltenni valakiknek, válaszokat vártak volna valakiktől, tudni akartak valamit – ami meghatározta a holnapot és a holnaputánt, az elkövetkező napokat és heteket, hónapot, éveket. A bizonytalanság a legrosszabb a sok rossz között. Amikor nem tudod, mi maradt otthon, mit hozhattál volna magaddal – ha lett volna időd elpárolni, ha nem kellett volna futnod le az emeletről, ha lett volna időd átgondolni ezt az egészet, mielőtt elhatározásra jutsz. És hová tudsz továbbutazni, mikor és kihez? A tárcádban lévő pénzed semmit sem ér, már nem is válthatod át semmiré, pedig nagyon kellene venned legalább egy pár cipőt, ruhát – mert rád rohad az egy hete magadra kapott cucc, és nem tudtad kimosni még, és elfogyott a szappanod, a zsebkendőd, a cigarettád, és lassan már SEMMID SEM MARADT, CSAK A REMÉNY.

Vágó Lajos önkéntes

Az orosz hadsereg nem olyan erős, mint amilyennek láttatja magát. De nem is olyan gyenge, mint amilyennek látni szeretnénk.

Bismarck

IZRAELI

SZÍNES

Először neveztek ki ultraortodox nőt egy vallási tanács élére

Rivka Ázriél nevezte ki Binjáminá közösségi vallási tanácsának élére, így ő az első ultraortodox nő, aki betölthet egy ilyen pozíciót Izraelben.

Azriél Mátán Káháná vallásügyi miniszter nevezte ki, írja az *ujkelet.live*.

A binjáminai tanács vezetőjeként Ázriél a város különféle vallási szolgáltatásainak, kóser tanúsítványainak, házassági engedélyeinek, temetkezési szolgáltatásainak, rituális fürdőinek és a zsidó élet egyéb közösségi vonatkozásainak felügyeletéért lesz felelős.

Bár ő az első nő, akit egy vallásügyi miniszter nevez ki, Ázriél gyakorlatilag a második nő, aki vallási tanácsot vezethet. Az elsőt a sorban, Szmadár Groszt a Kfár Szavá-i városi tanács 2004-ben választotta meg. Kilenc hónap-pal később a helyi rabbik heves ellenállása miatt lemondott.

„Rivka duplán úttörőnek számít, mint az első nő, akit valaha kineveztek, és mint olyan nő, aki a háréni közösségből származik” – mondta Káháná.

Azriél kinevezése része Káháná nagyobb erőfeszítésének, hogy reformokat hajtson végre az ország vallási életében: több nő bevonása – de nem rabbiként

– vezetői szerepekre; az ország betérségi keretrendszerének megváltoztatása; és versenyteremtés a kóser feliúgyelében.

A kormány jóváhagyta Káháná törvénytervezetét, amely megreformálja a judaizmusra való áttérés államilag támogatott folyamatát. A javaslatot a kneszetnek is el kell fogadnia.

Izrael két főrabbija – az askenázi Dávid Lau és a szefárd Jichák Joszef – levelet küldött a kabinet minisztereinek, bírálvá az ország betérségi rendszerét megreformáló törvénytervezet jóváhagyását, megesztőnek és hamisnak nevezve a javaslatot.

„A kormány egy olyan törvényről tárgyal, amely sok polgárra és az izraeli társadalom egészére hatással lesz. Ha egy ilyen kényes és fontos témaiban döntéseket hozunk, miközben figyelmen kívül hagyjuk a főrabbik és az izraeli rabbinikus bírák álláspontját (...) ez könnyeket ejt a nemzetben, és szükségszerűen eltérő közösségek kialakulásához vezet Izraelben” – áll a levélben.

A főrabbik szerint Káháná javaslata „a betért megévesztésének minősül, mivel aki átmegy ezen a [betéresi] folyamaton, azt Izrael rabbijainak és rabbinikus báráinak többsége nem tekinti majd igazi betértnak”.

A törvényjavaslatot a modern ortodox mozgalom számos vezető rabbijának, köztük a vallásos cionizmus egyik vezető alakjának, Chajim Drukman rabbinak a tanácsa alapján állították össze. Az ultraortodox rabbik azonban határozottan elutasítják Káháná reformját.

Az ortodox zsidó Káháná betérséi vázlatának célja, hogy elérhetőbbé és barátosabbá tegye a folyamatot, és lehetőséget adjon az önkormányzati főrabbiknak arra, hogy az egyre növekvő asszimilációt elkerülendő, a zsidó törvények engedékenységét alkalmazzák olyan izraeli állampolgárok nagyszámú betérítésére, aikik zsidó gyökerekkel rendelkeznek, de a zsidó törvények szerint nem számítanak zsidónak.

A terv kizárolag az ortodox betérsére irányul.

Bement szelfizni egy férfi a krokodilokhoz a Ramat Gan-i állatkertben

A napokban széles körben osztották egy videót, amelyben egy férfi belép a krokodilok elkerített területére a Ramat Gan Safariban, hogy képeket készítse, közölte a Ynet hírportál nyomán az *ujkelet.live*.

A videón látható, hogy a férfi engedély nélkül veszélyesen közel meg a krokodilokhoz, és szelfizés közben gúnyolja őket.

„Krokodilokra pályázok... Lehetünk a krokodilokhoz, hogy feljam őket.”

A Ramat Gan Safari – amely a vandon élő állatok legnagyobb emberi gondozásban lévő gyűjteményével rendelkezik a Közel-Kelelen – egy áthajtó afrikai szafariterületből és egy modern szabadtéri állatkertből állt.

A park öt nílusi krokodilnak ad otthonat, amelyek 2012-ben láttak

vállát, a krokodilok a vi-

lag második legnagyobb hülliő, afri-

kai édesvízi élőhelyeken honosak.

Ez a faj akár egy tonnát is nyomhat,

és 70, de akár 100 évig is élhet.

Smulik János, a szafari állatkert felelős igazgatója azt nyilatkozta a Ynetnek, hogy találkozott a videón látható férfival és két barátjával, de csak utoljá értesült a történetről.

„Nagyon kíváncsiak voltak” – mondta. „Pár percig beszélgettünk. Volt némi ismeretük. Nagyon udvariasan viselkedtek, és nem kellették gyanúnát.”

János szerint csoda, hogy nem lett a dolognak tragikus vége. „Egy ember csak csinálja, ami eszébe jut, és ebben az esetben valami hüley lájkolás céljából, nem pedig jótékony üzenet továbbításáért” – mondta. „A krokodilok hajlamosak sérülést okozni, ha csúfolják őket.” „A krokodilok pillanatok alatt gyorsulnak 0-ról 100-ra.”

„Egyértelmű a leválasztás” – tette hozzá János a krokodilházból beszélve. „Van egy híd, amely átmegy egy medencén. Gondoskodtunk rólára, hogy ez egyértelmű legyen, és így senki ne jusson be.”

Az interjúban János figyelmeztetett, hogy a látogatók ne menjenek be az állatok ketrecébe az állatkertekben: „Ennek véget kell vennünk, nem hagyhatjuk, hogy ez még több embert arra ösztönözzön, hogy ilyen trükkökkel próbálkozzon.”

A Safari feljelentést tett a rendőrségen. „Megpróbáljuk felkutatni a férfit, ahogy hasonló esetekben eddig is tettük. A múltban sikerte, reméljük, ezúttal is elkapjuk.”

„Mindem, amihez Putyin hozzáért, halott”

Tiltakozásul Ukrajna Oroszország általi megtámadása ellen, lemondott orosz állampolgárságáról Leonyid Nyevzin Izraelben élő

Leonyid Nyevzin

orosz milliárdos, Mihail Hodorkovszkij egykor üzlettársa – jelenítette a Háárec című újság honlapjá.

„Mindem, amihez Putyin hozzáért, halott” – írta a Facebookon a Jukosz olajtársaság egyik egykor alapítójára, aki húsz ével ezelőtt menekült Oroszországból Izraelbe.

„A háború ellen vagyok. A megszállás ellen vagyok. Ellenzem az ukránok elleni népirtást. Izrael állampolgára vagyok, és ha egy második állampolgárságra gondolok, büszke lennék az ukrán útlegrére” – írta Nyevzin, aki Irina Nevű lánya Juli Edelsteinnek, az izraeli Likud párt politikusának, a kneszet volt házelnökének a felesége.

A Háárec című újság negyedét is tulajdonló, 62 éves orosz-izraeli üzletember 2003-ban hagyta el Oroszországot és vándorolt Izraelbe. Később távolról gyilkossági összeesküvés vágjával eljárás indítottak ellene, és 2008-ban, szintén tá-

vollétében, életfogytiglani börtönbüntetésre ítélték.

Az orosz kormány a kiadatását kérte Izraeltől, de az izraeli igazságügyi minisztérium tiltakozott, és úgy határozott, hogy a kiadatási kérelmekben szereplő összes bizonyíték elfogadhatatlan.

A legfelsőbb bíróság szintén foglalkozott az üggel. Határozatában megerősítette az igazságügyi minisztérium álláspontját, és szintén mondta, hogy a Nyevzin elleni „bizonyítékok” csak szóbeszédeket tartalmaznak, s nem indokolják a kiadatását. (MTI, Shiri Zsuzsa)

Haifán Putyin törölve

Haifán – ahol számos orosz és ukrán származású ember él – már 18 éve működik egy élelmiszerbolt Putyin Liquor néven. A tulajdonos orosz, a dolgozók ukránok, és most úgy döntötték: a Putyin nevet törlik az üzlet nevéről. Mint mondják: nem hagyják magukat megosztani – írja a Der Standard.

Ragasztószalag alatt a Putyin név

Fotó: Der Standard

Az észak-izraeli kikötőváros, Haifa csaknem minden negyedik lakója volt Szovjetunióból származik, ez volt az oka annak, hogy a Hadar kerületben lévő Arlozorov utcáit üzlet annak idején a Putyin Liquor nevet vette fel.

– Amikor ezt a nevet adtuk magunknak, semmi politikai gondolatunk nem volt. Csak jelezni akartuk, hogy itt a volt Szovjetunióból származó árucikkekkel lehet vásárolni – nyilatkozta Olga Berenson, az üzlet tulajdonosa.

Mint mondta: „Ellenezük az orosz–ukrán háborút, így Ukrajna orosz inváziójára után a Putyin név már elfogadhatatlan. Haifában senki sem hiszi, hogy az ukrainai háború éket verhet az itteni orosz és ukrán származású közösségek közé.”

A üzlet bejárata fölött ragasztószalaggal takarták le a Putyin nevet, így a kereskedés mostantól már csak Liquor néven üzemel, ám továbbra is megtalálhatók benne a hagyományos orosz árucikkek, így a száritott halak, halkonzervek, és persze sokféle vodka.

A lap megszólaltatott egy másik haifai lakost, Dani Hillel is, aki könyvesboltot vezet a Herzl utcában. A grúz származású Hillel – aki ötven éve él Izraelben – azt mondta: „Mindannyian a Szovjetunióból származunk, úgyhogy annál nagyobb hülyeséget elköpzelni sem lehet, mint hogy az oroszok háborúban álljanak az ukránokkal.”

Több mint 5000 bevándorló érkezett Ukrajnából a háború kezdete óta

„Ismét bebizonyítjuk, hogy Izrael népe él, és amikor Izrael népe él, akkor bármilyen kihívással szembe tud nézni” – mondta az új bevándorlóknak Jichák Hercog, Izrael Állam elnöke.

Több mint ötezer új bevándorló (alijázó) érkezett Ukrajnából és a szomszédos országokból Izraelbe az orosz invázió kezdete óta – jelentette be csütörtökön az izraeli bevándorlási minisztérium a Times of Israel híradása szerint. A minisztérium közlése alapján az Izraelbe érkezett 5070 bevándorló mintegy

Ukrajnából érkezett új bevándorlók a Ben Gurion repülőterén

Sata bevándorlásügyi miniszter és Mose Lion jeruzsálemi polgármester kíséretében az elnök meghallgatta az új olék háború sujtotta országból való menekülésének történetét.

„A holnap nehéznék tűnik, mert a világokat a feje tetejére állt” – mondta Hercog. „De ismét bebizonyítjuk, hogy Izrael népe él, és amikor Izrael népe él, akkor bármilyen kihívással szembe tud nézni, és mindenhol átöleli testvéreit. A Szochnut, a zsidó világ és az izraeli társadalom mind a segítségükre szinetnek. Izrael Állam elnökeiket feleségemmel, Michallal együtt tár karokkal üdvözölünk tőket, és sok sikert kívánunk!” – tette hozzá az elnök.

Szintén csütörtökön többetűnyi tüntető gyűlt össze Ajelel Saked belügyminiszter otthona közelében, hogy tiltakozzanak az ország menekültpolitikája ellen. A menekültpolitikát egyre több kritika éri a kormányon belülről és kívülről egyaránt, különösen az állampolgárságra nem jogosult menekültek Izraelbe történő beengedésének felső határát, valamint a velük való bánásmódot illetően.

Az ENSZ becslései szerint a háború február 24-i kezdete óta több mint hárrommillió ukrán menekült el az országból.

Elkészült a Magyar Zsidó Örökség Útja sátoraljaújhelyi helyszíne

Elkészült a Magyar Zsidó Örökség Útja Kelet-Magyarországon sátoraljaújhelyi helyszíne. A mintegy 331 millió forintos beruházás során egy 75 férőhelyes zarandokszálláshelyet alakítottak ki a város egykor kollégiumának épületében. A négyszintes létesítményben többek között egy imaterem, valamint egy korszerű technikai eszközökkel felszerelt kiállítótér is helyet kapott.

Sátoraljaújhely egykor a chászid zsidóság központja volt, a városban élt Teitelbaum Mózes csodarabbi, a chászidok tanítója, akinek sírját ezzel keresik fel halála évfordulóján szerte a nagyvilágban.

„Korábban a csodarabbi sírjához érkező zarandokok számára nem állt rendelkezésre megfelelő turistikai infrastruktúra. Ezt felismerte, a projekt keretében a város volt kollégiumának felújításával és átalakításával egy turisták fogadásra alkalmas, magas minőségű szolgáltatást nyújtó látogatóközpont és zarandokszállás jött létre a beruházás révén, ahol a tengerentúlról is várjuk az érdeklődőket” – mondta Varga Elek István, a Chevra Kadisha of Yetev Lev Satmar

Congregation sátoraljaújhelyi egyesület elnöke. Hozzájette: a beruházás hozzájárul a magyarországi kulturális értékek megőrzéséhez, fenntartásához és bemutatásához.

Heisler András, a Mazsihisz elnöke kiemelte: „Akik e fejlesztést megalmottdák, azok a zsidó kultúra iránt érdeklődők mellett pontosan azokat célozták meg, akik lelkében ma is ott van a hordozható haza. Akik harmadik vagy negyedik generációsokként már a magyar nyelvet sem beszéltek, mégis Észak-Amerikából, Izraelből valami idevonza őket. Egy-egy csodarabbi sírja, egy régi temető, tradíciók, emlékek – azaz magyar gyökerek.”

A közelmúltban a zarandokközpont megnyitotta kapuit az ukrainai haború elől menekülők előtt. Ennek kapcsán dr. Latorczi Csaba, az EMMI közigazgatási államtitkára elmondta: „Az élet furcsa fintora, hogy ezen a szálláson az elmúlt időszakban nem zarandokok, hanem Ukrajnából, Teitelbaum Mózes származási helyéről, Galiciából menekültek sorára fogadta be a közösség, együttműködve a várossal.”

Sátoraljaújhely a Magyar Zsidó Örökség Útja Kelet-Magyarországon című projekt

gon zarandokút második állomása, ahol a látogatók betekintést nyerhetnek abba, hogyan lehet valaki ből rabbi, hogy történik a rabbiképzés Magyarországon, és hogyan kell elképzelni a rabbivá avatás folyamatát.

A Magyar Zsidó Örökség Útja Kelet-Magyarországon című projekt

Az 1,4 milliárd forintos EU-s forrásból megvalósuló beruházásból olyan, hosszú távon is fenntartható idegenforgalmi szolgáltatások létrehozása a cél, amelyek megőrizik és bemutatják az észak-keleti régió zsidóságának haború előtti kulturális, vallási és történelmi örökségét. A pályázók szándéka az volt, hogy a szolgáltatások kialakítása és üzemeltetése növelje a környék idegenforgalmát, munkahelyet biztosítson az itt élők számára, tehát hozzájáruljon a térség társadalmi és gazdasági fejlődéséhez. A projekt-gazda a Mazsihisz volt.

A zarandokútvonal helyszínei: Miskolc, Makó, Nagykálló, Nyírtass és Sátoraljaújhely.

Moldáv zsidók

Az ENSZ hivatalos adatai szerint 2022. február 27-e estig (az orosz-ukrán háború 3. napjáig) több mint 40.000 menekült érkezett Moldovába a szomszédos Ukranjából. Köztük számos zsidó is, akik közül sokan a helyi hitközségekhez fordultak segítségre. Cikkünkben a moldáv zsidók történetét tekintjük át.

Moldova 1990-ben lett független ország. Területe alig több, mint Magyarország egyharmada. Két állam határolja: Románia és Ukrajna. 1979-ben 80.000, egy évtizeddel később 66.000, 2018-ban pedig már csak 2000 zsidó élt Moldovában, akik többsége a fővárosban, Chisinauban (korábban Kisinyov) lakott.

A 15. században a szefárd zsidó kereskedők Besszarábiát (a mai Moldovát is magában foglaló régiót) kezdték kereskedelmi útvonalaként használni a Fekete-tenger és Lengyelország között. Besszarábia a Dnyeszter és a Prut folyók határolta területét.

A 18. századra több állandó zsidó közössége jött létre a mai Moldova állam területén. A 18. és 19. században a zsidók a helyi kereskedelemben meghatározó szereplői voltak, emellett szeszesital-le-párlással is foglalkoztak. A 18. század végére a chászidok kis helyi közösségeket kezdték alapítani.

Az orosz uralom idején, 1812-ben már állandó zsidó jelenlét volt Moldovában, a becslések szerint 20.000-en éltek a területen. 16 zsidó iskola működött 2100 diákkal és 70 zsinagogában imádkoztak a helyiek. A régió a jiddis és a héber irodalom központjává vált. 1836-ra a zsidó lakosság száma 94.045 főre nőtt, 1897-ben pedig már 228.620-an (a lakosság 11,8%-a) éltek Besszarábiában.

1836 és 1853 között halatmas számú zsidó lépett be a mezőgazdaságba, és 17 zsidó mezőgazdasági település alakult. Egy többéves oroszországi agrárválság következtében a besszarábiai zsidóság gazdasági helyzete romlani kezdett, így 1897-re a legtöbb zsidó ismét részt vett a kereskedelemben és az iparban. 1835-re, amikor Besszarábia kezdté elveszíteni autonómiját, az orosz zsidóellenes

törvényeket az ottani zsidóságra is alkalmazni kezdték. 1869-ben, 1879-ben, 1886-ban és 1891-ben kiutasítási rendeletet adtak ki a különböző városok zsidó lakosai számára. A 19. század végén – részben a történetek hatására – jelentős cionista hullám sötört végig a helyi zsidókon. Az Első Cionista Kongresszusra képviselőt is küldtek a térségből.

Pogromok, háborúk, függetlenség

A 19. század végére Kisinyov 125.000 fős lakosságának körülbelül a felét tették ki a zsidók. A népesség tovább nőtt, ahogy a moldávok és köztük lévő feszültség is, ami a zsidók ellen Kisinyovban elkövetett mészárlással történt 1903-ban és 1905-ben. A legtöbb zsidó szegénységen élte ekkor, suszterként, órásként, háláloként, a városokon kívül pedig földművesként dolgozott.

1903-ban végvárt indult a zsidók ellen, ekkor 49 fő halt meg és 2000 család vált hajléktalanná. Az esemény híre Európa-szerte visszhangzott, és zsidók ezrei hagyta el Moldova területét. Az Egyesült Államok Oroszország nyilvános elítélésével és kereskedelmi korlátozásokkal reagált. A minden két ével később, az 1905-ös orosz forradalom idején végrehajtott tömeggyilkosságok több száz zsidó halálát okozták Moldova városaiban.

Kisinyovban 1905. október 19–20-án történt a második hatalmas pogrom, amelyben 19 zsidót megöltek és 56-ot megsebesítettek. Ezután ezrek vándoroltak ki az Egyesült Államokba és Amerika más orszáiba.

1917-ben Besszarábia a szovjet hatalom által ellenőrzött terület lett. Az orosz forradalom bizonyos szintű polgári egyenlőséget hozott a zsidóság számára. 1918 és 1940 között Románia vette át az irányítást Besszarábiában. A zsidók 1918-ban automatikusan megkapták a román állampolgárságot, és engedélyezték számukra, hogy általanos és középiskolákat nyithassanak jiddis és héber nyelven. 1922-re körülbelül 140 zsidó iskola működött Besszarábiában. Ez idő alatt 13 zsidó kórház és idősek otthona is alakult a területen. 1920-ban Moldovában a zsidó lakosság száma körülbelül 267.000 volt.

Az 1930-as évek jelentették a moldovai zsidó

Becálél rabbi rendelete

„Isten képére teremtte, férfinak és nőnek teremtte őket!” (I.M. 1/27.)

Egy másik iránti vonzalmuk a biztosíték, hogy nemzedékek sora követi egymást a földön az idő végéig. Isten képére teremtettnek tisztelet jár: férfinak és nőnek, előnök és holtnak. Az eltávozott lelek porhüvelyt nagy tisztelettel és alázattal langyos vízben figyelmesen megmossák. Körmeit megtisztítva rövidre vágják. Haját megfésülök, majd hófehér ruhába öltözhetve helyezik örök nyugalomra.

Az elhunyt iránti tisztelet a papi rend kohánita tagjaira is érvényes, annak ellenére, hogy ők nem érintkezhetnek és nem is lehetnek egy téren holttesttel. A törvény kivételt tesz: kohén ha mezőt járva holttesttel találkozik, ott helyben köteles elfoldelni azt.

Férfi holttestet az egykor jeruzsálemi fópap szertartási ruhájának mintájára nyolc darabból álló, pamutból vagy lenből készült öltözettel temetnek: lábbeli, nadrag, alsó ing, felső köntös, melynek neve kitli, nyakkendő, mely összefogja a kitilőt. A női holttest öltözete kevesebb egyetlen vallatások, kínzások követében. Addig gyötörték őket, amíg bevallották, hogy boszorkányok. Nem volt esélyük. Irracionalitás ellen nem lehet racionális érvekkel védekezni. Az ítélet: túzhál. A verdiki kimondás után a fővádlott az utolsó szó jogán elmondta, hogy rontásaihoz társat talált. Szomszédját, aki előbb haragos volt: Rájze Ginátot, a zsidó asszonyn. A kihallgatásokat kegyellen vallatások, kínzások követték. Addig gyötörték őket, amíg bevallották, hogy boszorkányok. Nincs volt esélyük. Irrationalitás ellen nem lehet racionális érvekkel védekezni. Az ítélet: túzhál. A verdiki kimondás után a fővádlott az utolsó szó jogán elmondta, hogy rontásaihoz társat talált. Szomszédját, aki előbb haragos volt: Rájze Ginátot, a zsidó asszonyn. A kihallgatásokat kegyellen vallatások, kínzások követték. Addig gyötörték őket, amíg bevallották, hogy boszorkányok. Nincs volt esélyük. Irrationalitás ellen nem lehet racionális érvekkel védekezni. Az ítélet: túzhál. A verdiki kimondás után a fővádlott az utolsó szó jogán elmondta, hogy rontásaihoz társat talált. Szomszédját, aki előbb haragos volt: Rájze Ginátot, a zsidó asszonyn. A kihallgatásokat kegyellen vallatások, kínzások követték. Addig gyötörték őket, amíg bevallották, hogy boszorkányok. Nincs volt esélyük. Irrationalitás ellen nem lehet racionális érvekkel védekezni. Az ítélet: túzhál. A verdiki kimondás után a fővádlott az utolsó szó jogán elmondta, hogy rontásaihoz társat talált. Szomszédját, aki előbb haragos volt: Rájze Ginátot, a zsidó asszonyn. A kihallgatásokat kegyellen vallatások, kínzások követték. Addig gyötörték őket, amíg bevallották, hogy boszorkányok. Nincs volt esélyük. Irrationalitás ellen nem lehet racionális érvekkel védekezni. Az ítélet: túzhál. A verdiki kimondás után a fővádlott az utolsó szó jogán elmondta, hogy rontásaihoz társat talált. Szomszédját, aki előbb haragos volt: Rájze Ginátot, a zsidó asszonyn. A kihallgatásokat kegyellen vallatások, kínzások követték. Addig gyötörték őket, amíg bevallották, hogy boszorkányok. Nincs volt esélyük. Irrationalitás ellen nem lehet racionális érvekkel védekezni. Az ítélet: túzhál. A verdiki kimondás után a fővádlott az utolsó szó jogán elmondta, hogy rontásaihoz társat talált. Szomszédját, aki előbb haragos volt: Rájze Ginátot, a zsidó asszonyn. A kihallgatásokat kegyellen vallatások, kínzások követték. Addig gyötörték őket, amíg bevallották, hogy boszorkányok. Nincs volt esélyük. Irrationalitás ellen nem lehet racionális érvekkel védekezni. Az ítélet: túzhál. A verdiki kimondás után a fővádlott az utolsó szó jogán elmondta, hogy rontásaihoz társat talált. Szomszédját, aki előbb haragos volt: Rájze Ginátot, a zsidó asszonyn. A kihallgatásokat kegyellen vallatások, kínzások követték. Addig gyötörték őket, amíg bevallották, hogy boszorkányok. Nincs volt esélyük. Irrationalitás ellen nem lehet racionális érvekkel védekezni. Az ítélet: túzhál. A verdiki kimondás után a fővádlott az utolsó szó jogán elmondta, hogy rontásaihoz társat talált. Szomszédját, aki előbb haragos volt: Rájze Ginátot, a zsidó asszonyn. A kihallgatásokat kegyellen vallatások, kínzások követték. Addig gyötörték őket, amíg bevallották, hogy boszorkányok. Nincs volt esélyük. Irrationalitás ellen nem lehet racionális érvekkel védekezni. Az ítélet: túzhál. A verdiki kimondás után a fővádlott az utolsó szó jogán elmondta, hogy rontásaihoz társat talált. Szomszédját, aki előbb haragos volt: Rájze Ginátot, a zsidó asszonyn. A kihallgatásokat kegyellen vallatások, kínzások követték. Addig gyötörték őket, amíg bevallották, hogy boszorkányok. Nincs volt esélyük. Irrationalitás ellen nem lehet racionális érvekkel védekezni. Az ítélet: túzhál. A verdiki kimondás után a fővádlott az utolsó szó jogán elmondta, hogy rontásaihoz társat talált. Szomszédját, aki előbb haragos volt: Rájze Ginátot, a zsidó asszonyn. A kihallgatásokat kegyellen vallatások, kínzások követték. Addig gyötörték őket, amíg bevallották, hogy boszorkányok. Nincs volt esélyük. Irrationalitás ellen nem lehet racionális érvekkel védekezni. Az ítélet: túzhál. A verdiki kimondás után a fővádlott az utolsó szó jogán elmondta, hogy rontásaihoz társat talált. Szomszédját, aki előbb haragos volt: Rájze Ginátot, a zsidó asszonyn. A kihallgatásokat kegyellen vallatások, kínzások követték. Addig gyötörték őket, amíg bevallották, hogy boszorkányok. Nincs volt esélyük. Irrationalitás ellen nem lehet racionális érvekkel védekezni. Az ítélet: túzhál. A verdiki kimondás után a fővádlott az utolsó szó jogán elmondta, hogy rontásaihoz társat talált. Szomszédját, aki előbb haragos volt: Rájze Ginátot, a zsidó asszonyn. A kihallgatásokat kegyellen vallatások, kínzások követték. Addig gyötörték őket, amíg bevallották, hogy boszorkányok. Nincs volt esélyük. Irrationalitás ellen nem lehet racionális érvekkel védekezni. Az ítélet: túzhál. A verdiki kimondás után a fővádlott az utolsó szó jogán elmondta, hogy rontásaihoz társat talált. Szomszédját, aki előbb haragos volt: Rájze Ginátot, a zsidó asszonyn. A kihallgatásokat kegyellen vallatások, kínzások követték. Addig gyötörték őket, amíg bevallották, hogy boszorkányok. Nincs volt esélyük. Irrationalitás ellen nem lehet racionális érvekkel védekezni. Az ítélet: túzhál. A verdiki kimondás után a fővádlott az utolsó szó jogán elmondta, hogy rontásaihoz társat talált. Szomszédját, aki előbb haragos volt: Rájze Ginátot, a zsidó asszonyn. A kihallgatásokat kegyellen vallatások, kínzások követték. Addig gyötörték őket, amíg bevallották, hogy boszorkányok. Nincs volt esélyük. Irrationalitás ellen nem lehet racionális érvekkel védekezni. Az ítélet: túzhál. A verdiki kimondás után a fővádlott az utolsó szó jogán elmondta, hogy rontásaihoz társat talált. Szomszédját, aki előbb haragos volt: Rájze Ginátot, a zsidó asszonyn. A kihallgatásokat kegyellen vallatások, kínzások követték. Addig gyötörték őket, amíg bevallották, hogy boszorkányok. Nincs volt esélyük. Irrationalitás ellen nem lehet racionális érvekkel védekezni. Az ítélet: túzhál. A verdiki kimondás után a fővádlott az utolsó szó jogán elmondta, hogy rontásaihoz társat talált. Szomszédját, aki előbb haragos volt: Rájze Ginátot, a zsidó asszonyn. A kihallgatásokat kegyellen vallatások, kínzások követték. Addig gyötörték őket, amíg bevallották, hogy boszorkányok. Nincs volt esélyük. Irrationalitás ellen nem lehet racionális érvekkel védekezni. Az ítélet: túzhál. A verdiki kimondás után a fővádlott az utolsó szó jogán elmondta, hogy rontásaihoz társat talált. Szomszédját, aki előbb haragos volt: Rájze Ginátot, a zsidó asszonyn. A kihallgatásokat kegyellen vallatások, kínzások követték. Addig gyötörték őket, amíg bevallották, hogy boszorkányok. Nincs volt esélyük. Irrationalitás ellen nem lehet racionális érvekkel védekezni. Az ítélet: túzhál. A verdiki kimondás után a fővádlott az utolsó szó jogán elmondta, hogy rontásaihoz társat talált. Szomszédját, aki előbb haragos volt: Rájze Ginátot, a zsidó asszonyn. A kihallgatásokat kegyellen vallatások, kínzások követték. Addig gyötörték őket, amíg bevallották, hogy

SZABOLCSI LAJOS

Testvér

Ki jársz az uccán, mint kóbor eb,
Ráncos az arcod, könnyes a szemed...
Testvér, hová megy? testvérem, megállj!
Hadd kérdezzem meg: honnan jössz? Mi fáj?
Az öklöd feszül, kutat sz jobbra-balra –
És imbolyogsz, mint részeg a viharba, –
Testvér! Én azt mondomb neked:
Az apád nálad többet szenevedett.
Én látom a lelked: össze-vissza tépett,
Látom, hogy megcsalt és kifosztott az élet,
Látom a gondot, mint beléd harap,
A sötét gyűrűt a szemed alatt.
Látom: a láz veri össze fogad –
És látom a foltot és a rongyokat –
Testvér! Én azt mondomb neked:
Az apád nálad többet szenevedett.
Apád! És az ő apja! És az apák, messze, mind
Hogy hordták a szégyent! a foltot, a kínt!
Hogy vitték a jármót öreg nyakukon!
Hogy estek össze éjfeli úton!
Mi a te harcod az örökk csatához?
Mi a te könnyed apád bánatához?
Bot volt kezében, a homloka véres –
A te szégyened mi az ő szégyenéhez?
Testvér! Én azt mondomb neked:
Az apád nálad többet szenevedett.
Varsóból kiúzték: idegen, mehet!
Prágából kiverték: maradni nem lehet!
Lyonban kigylullad fojtó máglyatűz,
És vasszegekkel vár a nürnbergi szűz,
Bazin felett már vörhenyes az ég –
És Lemberg piacán forog a kerék –
Tovább! tovább! éjen át! Poklon át!
Asszonnyal! Gyerekkel! Székérrel! Tovább!
Testvér! Én azt mondomb neked:
Az apád nálad többet szenevedett.
Testvér: állj meg egy pillanatra csak,
Testvér: neked gyüfölönök nem szabad –
Testvér: az öklöd bontsd ki csendesen,
Testvér: most fogd át lassan a kezem,
Testvér: így ketten tán tovább jutunk –
Mert messziről jön ez a mi utunk,
Es messziről jön ez a régi átok –
De mi váltjuk meg mégis a világot –
Testvér! Én azt mondomb neked:
Az apád nálad többet szenevedett.

(Egyenlöség, 1934. november 17.)

Hírek, események
 röviden

– 1%. Kérjük, segítse személyi jövedelemadójá 1%-ával a már igen idős (88 év felettesi) JÁD Vásárműködtetetteket, akik 1944-ben éltek kockáztatásával mentették a zsidó üldözötteket. Köszönjük támogatását. Igaz Emberekért Alapítvány. Adószámunk: 18040094-143.

ÚJ ÉLET

a Magyarországi Zsidó Hitközségek Szövetségének lapja

1075 Budapest, Síp u. 12.

Telefon/fax: 322-2829

E-mail: ujelet@mazsihisz.hu

Főszervező:

Kardos Péter

Olvasószervezők:

Gábor Zsuzsa

Kiadótulajdonos:

Mazsihisz

Előfizetési díjak:

Belföldön: 1 évre 4800 Ft

Külföldre 6800 Ft/év

USA és Izrael: 7500 Ft/év

Az összeg valutában is befizethető az aktuális árfolyamon.

OTP bankszámlaszám:

11707024-22118480

OTP SWIFT kód:

(BIC) OTPVHUHB

IBAN:

HU66 1170 7024 2095 0000 0000

Terjeszti a Magyar Posta Rt. Hírlap Üzletág, előfizethető a kiadónál.

Postacsékk: 11707024-22118480

Terjesztéssel kapcsolatos reklamációk in-

tézése a 06-(1)-767-8262-es számon.

Szedés, töredelés:

WolfPress Nyomdaipari Kft.

Nyomdai munkák:

mondAt Kft., www.mondat.hu

Felelős vezető: Nagy László

ISSN 0133-1353

APRÓHIRDETÉS

Üzemorvosi, háziorvosi rendelés
Zuglóban, Vezér u. 156.
VITAPHARM. Hétfő-szerda 15–16-ig. Dr. Szigeti Miklós, tel.: 220-0230.

Műfogsorrögzítés miniimplantá-tumokkal. Bp., Szt. István krt. 4. III. 1. 320-4778. www.drviragdental.hu és www.mini-implantatum.hu

Mindenmű régiséget vásárolók digitálisan kiszállással. Teljes lakás-kiürítéssel! Híradástechnikát, baki-lemezeket, bútorokat, könyvet, kerámiát, porcelánt, bronztárgyat, órákat, kitüntetést, papíregiséget, pénzeket, játékot (retró tárgyak előnyben). Pintér Nikoletta, 06-1/466-8321, 06-30/973-4949.

Kastélyok berendezéséhez vás-

rolok festményeket, ezüstöket, bronzokat, órákat, bútorokat, hagyatékot stb. Üzlet: 06-20-280-0151, herendi77@gmail.com

Régiségek-hagyaték, örökségs-felvásárlása készpénzért. www.antikbudapest.hu, e-mail: antik@antikbudapest.hu, 06-20/932-6495.

Gyűjtő venne békelyegyűjteményt, képes levelezőlapot. 06-1/322-8439, 06-20/522-5690.

Szigetelés! Nyirkos, dohos, salé-romos, talajvizes falak utólagos szigetelése. 06-20/228-0453.

Szobafestést, mázolást vállalok. Leinformálható vállalkozó. Telefon: 06-30-252-9371.

NAPTÁR

Április 8., péntek

Niszán 7.

Gyertyagyújtás: 7.04

Április 9., szombat

Niszán 8.

Szombat kimenetele: 8.12

Kijevi főrabbi: Putyin egyesítette az ukránokat és a zsidókat

Mose Ruvén Aszman főrabbi nemrég drámai videoüzenetben szólította fel Oroszország népét, hogy tiltakozzanak Putyin ukrainai háború ellen. A kijevi főrabbi háborús búnök elkövetésével vádolta meg az orosz elnököt. A német közszolgálati Deutsche Welle interjúolta meg a főrabbi.

Putyin egyik indoka a háború megindítására állítólag az volt, hogy náci tanítani kell Ukránát.

Mit gondol erről a kijevi főrabbi?

„Ki ellen folyik ez a kampány? Netán Zelenszkij elnök ellen, aki zsidó? Nincs náci pár a parlamentben. Moszkvának csak ürügye van szüksége birodalmi ambícióinak kiéléséhez. Putyinnak sikerült egyesítenie az ukránokat és a zsidókat maga ellen. Sőt, az egész világot maga ellen fordította. Ma mindenütt imádkoznak az ukránokért és a zsidókért Ukránában. Én Leningrádban születtem (ez ma Szentpétervár), a szovjet időkben bevitt a KGB vallási tevékenységem miatt. Ma újra ez a helyzet. Akarunk-e ilyen világot?! A videofelhívásban emlékeztettem az Oroszországban élő embereket – zsidókat és oroszokat és másokat is –, hogy mindenjában felelősek azért, ami most Ukránában történik. Sokan felhívta utána Oroszországból, zsidók és oroszok egyaránt. Volt, aki azt mondta: én nyitottam ki a szemét. Mások azt mondta, hogy tudják, mi történik Ukránában, de félnek elmondani, amit gondolnak. Ukránában nagy érzelmek hatására volt a felhívásnak, egységtette az országot.”

Fotó: Ukrinform

Hogy él most a zsidó közösségi Ukránában?

„Van egy call centerünk, igyekezünk segíteni az embereknek, hogy biztonságba jussanak Izraelben vagy Európában. A férfiak bevonulnak a hadserebe, hogy védelmezzek Ukránát. Sok olyan idős holokausztúlő van, aki hozzájárult a két világháborúban, most békés polgári célpontokat támad. Őket támadja, lerombolva otthonaikat. Közben pedig sok békés civilt gyilkol meg az orosz hadseregek Ukránában” – mondta a kijevi főrabbi, aki a Deutsche Wellének nyilatkozott.

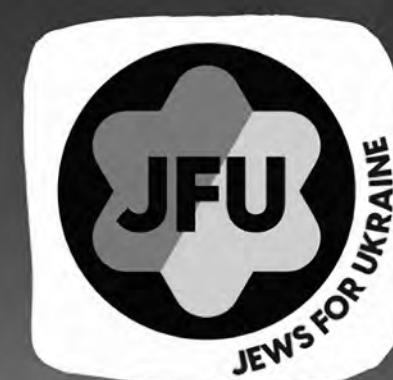
Polonius / FüHü

Au pair kerestetik Stuttgartba

Egy fiatal zsidó család Stuttgartból egy hároméves kisfiúval és egy egyéves kislánytal keres októbertől au pair segítséget. Külön bejárattal lakrészről és teljes ellátással, valamint zsebpénzt, az utazás költségeit és egy esetleges nyelvtanfolyamot is biztosítunk. Fontos lenne a kisgyerekek felügyeletében szerzett tapasztalat. Ehhez kapcsolódik a

gyerekekkel való foglalkozás és adott esetben az étkeztetés is. A hároméves kislány a német nyelv mellett ért magyarul és oroszul is, a kislánykut is szeretnék ugyanezekre a nyelvekre megtanítani. Egymás között a családban németül beszélünk, de mind a két szülő beszél folyékonyan angolul is. A mama tud oroszul is, a papa pedig magyarul is. Becslésünk szerint a foglalkoztatottság heti kb. 20-25 órát tenne ki. Érdeklődés esetén kérjük, írjon nekünk a miau@gmx.de e-mail-címre, lehetőleg egy rövid életrajzzal. Egy első személyes beszélgetést a legegyszerűbben Skype-pal folytatathatnánk.

Legyen Ön is
Új Élet
előfizető!

Gyógyszertámogatás

Az időnként szükségesen válogatott, átlagosnál drágább gyógyszer beszerzéséhez lehet támogatást igényelni. A támogatás felső határa nincs rögzítve, de tájékoztatásul közöljük, hogy az eddig gyakorlatunkban 50.000 Ft volt a legnagyobb összegű támogatás.

Támogatási akciókon magánjellegű, az anyagi fedezete biztosított, és a hozzánk beérkezett adatokat az előírt titoktartással kezeljük. Várjuk a rászorulók jelentkezését.

Részletesebb tájékoztatás a következő telefonszámon kapható: 06-1-321-3497, lehetőleg az esti órákban.

Programajánlat

Április

Spinoza Színház

(1074 Budapest, Dob u. 15.)

Április 5. (kedd) 18 óra: Herzl – Szentendrei Tavaszi Fesztivál

Április 6. (szerda) 19 óra: Kéri László: Választás után

Április 7. (csütörtök) 19 óra: Kalapkúra – zenés kabaré

Április 11. (hétfő) 19 óra: Liliputiak lázadása – felolvásoszínház

Április 19. (kedd) 19 óra: Capa, a világhírű fotós – dráma

Április 20. (szerda) 19 óra: Mózes és Jézus Pesten – politikai kabaré

Április 21. (csütörtök) 19 óra: Talmud, Tóra és a többiek

Április 25. (hétfő) 19 óra: Három jiddise mame – zenés játék

Április 26. (kedd) 19 óra: Pokolbeli víg napjaim – Faludy-est

Április 27. (szerda) 19 óra: Kalapkúra – zenés kabaré

Április 28. (csütörtök) 19 óra: Capa, a világhírű fotós – dráma

Telt házas örömjene – könnyekkel

Jótékonysági koncert helyszíne volt a budapesti Hegedűs Gyula utcai zsinagóga, ahol a kárpátaljai magyarokért, ukrainai hittestvéreinkért és minden szenvendőr, rászoruló emberért szóltak a dalok. Bíró Eszter, Gazda Bence, Gerendás Péter, Jávori Ferenc (Fegy), Klein Judit, Nőgrádi Gergely, Teszter Nelli és az ukrán Viktoria Voronina szívvel-lélekkel előadt produkciói hatalmas sikert arattak.

Ha nem tudom, milyen tragikus appró kapcsán vagyok jelen ezen a koncerten, akkor a fellépő művészek fénylő arcát és ragyogó tekintetét látna könnyen azt hihettem volna: csak egy kis örömenélésre gyűlt össze néhány zenészbarát, hogy a dalok erejével röpítsenek minket abba a láthatatlan dimenzióba, ahol csak a határokat nem ismerő muzsika képes telepítani az emberi lelkeket.

Csak hát a fellépő művészek most Ukránáért, a békéért, a szenvendőkért, a menekültekért adtak jótékonysági koncertet, s ez aligha

Viktoria Voronina

nevezhető örömenélésnek – s mégis, a színpadról olyasféle pozitív energia áramlott a tömört padsorok felé, amitől részint összeszorult a szívünk, részint pedig előtököt mintet a hálá és a boldogság érzete: talán mégis van remény, ha ennyi ember képes egy közös célért ilyen emberségesen összefogni.

A nézőket az Ukránból származó s már évtizedek óta Magyarországon élő Teszter Nelli zongoraművész köszöntötte, kitérve arra, hogy neki kö-

zelí rokonai, barátai, ismerősei élnek a harci zónában – ez az oka annak, hogy a háború által okozott sebek őt éppen úgy megviselik, mint az ottanakat. Majd a színpadra szólította Mester Tamás, a BZSH elnökét, aki föltette a kérdést:

– Gondoltuk volna a holokauszt, a berlini fal leomlása, majd a délszláv háború után, hogy a sokat szenvendett Kelet-Európa ismét egy háború színtere lesz? Ebből is látszik, hogy a képzőlőről felülműlja a valóság.

Mester Tamás föltette azt a kérdést is: mi a magyar zsidók rendeltetése ezekben a nehéz órákban, amikor a szomszéd országból nemzettestvéreink, hittestvéreink és mások kénytelenek mindenüket hátrahagyva menekülni?

– A Tóra, mint minden, mutatja az utat: szeressétek az idegent, mert idegenek voltatok Egyiptom országában – mondta. – A Mazsihisz, beleértev legnagyobb hitközségét, a Budapesti Zsidó Hitközséget, teszi a dolgát. Segíti a háborús gyötrelmektől szenvendőket információkkal, lakhatással, segélyekkel, számos egyéb támogatással. A támogatás egyik formája ez a mai nemes kezdeményezés is, hiszen a koncert közönsége a jegek megváltásával segíti szenvendő embertársainkat.

Majd a zenészek voltak azok, akik – idézte a BZSH elnökét – „tették a dolgukat”. S milyen hihetetlen erővel, lelkessel, fénylő kisugárzással léptek a közönség elő!

A fellépő művészeknek – Bíró Eszternek, Gazda Bencének, Gerendás Péternek, Jávori Fegy, Ferencnek, Klein Juditnak, Nőgrádi Gergelynek és Teszter Nellinek – minden összeállításuk a műsort és felkészüljenek az előadásra, ám ez a rövid idő egyáltalán nem hagyott semmi nyomatot a produkciók színvonalán. Ezt hívják profizmusnak: gyorsan és a lehető legmagasabb színvonalon helyt állni és a maximumot nyújtani.

A koncert egyik meglepetésvendége az ukrán Viktoria Voronina operenekes volt, aki alig egy hete tartózkodott Magyarországon. Néhány nap pal azelőtt kellett elmenekülnie a házájából, most pedig ott állt egy budapesti színpadon, s olyan szívbé markoló szépséggel énekelte, ami örökké emlékezetes marad. Az ukrán Volodimir Ivaszjuk (1949–1979) költő, zeneszerző egyik dalát adta elő, amely úgy szólt most a zsinagógában, mint egy himnusz: a béke, a békévrás himnusz.

Csodálatos este volt – ennél csodálatosabb majd csak az lesz, ha ugyanezt a műsort abból az alkalomból kell megismételni, hogy véget ért a háború. Az majd igazi örömjene lesz, jóval kevesebb könyvel a szemekben.

Kácsor Zsolt / Mazsihisz

Zsidó-e vagy?

Nos, a fenti kérdést egyszer sem hallottam sem a Keletben, sem a Nyugatban.

Pedig órákat töltöttem a Mazsihisz + zsidó szervezetek közös pultjánál, amelyen kurrens cikkek voltak, melyekből bárki vihetett. Egy alkalommal egy olyan jó hatvanas férfi oroszul odabícentettem: Le a kalappal a zsidók előtt! Semmit nem vett le az asztalról. Hogy kik vannak az asztal másik oldalán, afelől kétsége sem lehetett senkinek. Sálon cirill betűkkel, menóra, mágen Dávid, grafikák, ukrán nyelvű információs táblák stb.

És isméttem: senkitől nem kérdeztek a vallását!

A meglepetés: a BOK csarnokban, ahová az állam centralizálta a menekültek segítését, ott vannak a Keletben-Nyugatban látott egyházak bódéi, kivéve a zsidó pultot.

Hogy engem mint rabbit nem engednek be, az egy dolog. De hogy a zsidó szervezetek sem, az már elgondolkodtat.

kápé

Tisztelt Holokauszt Túlélők!

Minden évben hatalmas megtisztelés számunkra, amikor Önök velünk tartanak a budapesti Élet Menete felvonulásunkon. Az idei évben is minden elkövetünk azért, hogy aik igénylik, elektromos kisautókkal tartsanak velünk a 2022. évi Élet Menetén!

Kérjük Önököt, hogy akik szeretnék igénybe venni az elektromos kisautókat, a lili@eletenete.hu címre küldjék el nevüket és telefonszámukat, hogy munkatársunk felvehesse Önökkel a kapcsolatot, illetve megbeszéljék a részleteket.

Megkülönböztetett tisztelettel és nagy szeretettel várnak Önököt!

Az Élet Menete csapata

2022.
április
24.
17:00

SPÁNN GÁBOR

Jó éjszakát!

Hadd kezdjem ezt a jegyzetet egy kis anatómiai córesszel. Narkolepszia: az orvosi lexikon szerint az idegrendszer ismeretlen eredő megbetegedése, amely elsősorban az alvás központot támadja meg. Aki ebben a körben szorong, az kénytelen – függetlenül a napszaktól és a tevékenységtől – a legváltozatosabb szituációkban hosszabb-rövidebb időre elaludni. Történhet ez beszélgetés vagy akár munka közben is.

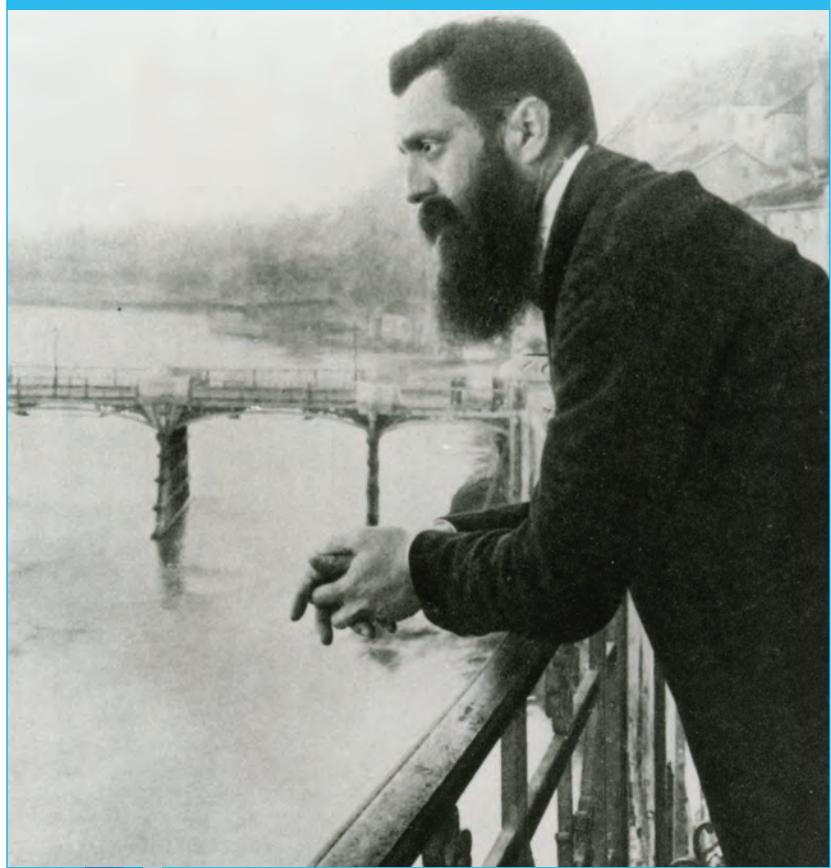
A utóbbi időben annak ellenére, hogy megítélésem szerint nem vagyok hipochonderek, furcsa jeleket észlelek magamon. Olvasom kedvenc krimimet, melyben a mesterdetektív a revolveréért nyúl, az én szemem meg lecsukódik, fejem rábukik a könyvre, és alszom mindaddig, míg a feleségem be nem csap egy ajtót. Nézem kedvenc sorozatomat, melyben a gyilkos éppen egy kerékpáron próbál erőszakot tenni következő áldozatán, mikor úgy érzem, szemhéjamat ólomsúlyok húzzák. Belealok a filmbe, s amikor újra felébredek, már a hüvelygomba elleni kenőcsöt hirdetik. Valamelyik nap a feleségem is megkérdezte, hogy miért olyan kicsi a szemem. (Világéletében úrinő volt...) Mondtam neki, hogy én is követem a központi irányonalat, és közeledni akarok a kínaiakhoz.

A dolog kellemetlen részén túl felvet ez halachikus gondot is. Egy hívő zsidó ember ha betartja vallása szabályait, akkor elalvás előtt és ébredéskor imát kell mondania. Gondolom, zavarba hozom majd rabbimat a kérdésemmel: vonatkozik-e ez a napközbeni 10 perces elalvásokra is, mert ha igen, akkor én leszek Zuglóban a legszentebb ember. Én megpróbáltam megoldani a gondomat „okosba”. Felhívtam 9 hívő zsidó férfi barátomat, és megbeszéltem velük a legrosszabb forgatókönyvet. Ha netán Vlagyimir Vlagyimirovics Hámán tudatmódosított állapotban véletlenül megnyomja a piros gombot, nincs más dolgom, mint őket felhívni, összejövünk 10-en, és elmondjuk a kádist... magunkért.

De félre a tréfát, félelmemben elmentem az orvosomhoz. mindenféle faramuci vizsgálatot elvégzett, majd kijelentette, fejeztettem el a narkolepsiát, itt nem erről van szó. Érdekeset mondott: vegyem tudomásul, hogy nemcsak a Covid, de az ellene kapott oltások is különböző embereknél a legkülönfélébb utóhatásokkal járnak. Neki van betegje, aki birkózóban volt, 130 kilós, és ma nem bír egy szatyrot felemelni. Ismer olyat, aki 30 éves, igazi „kalandférgek” volt, és 3 oltás után férifirejét vesztette el (ha választani lehet, ma én emellett döntenék...). Miután 3 oltást kaptam, vegyem tudomásul, nagyon könnyen lehet, hogy aluszékonyságom annak a következménye. Tekintettel arra, hogy nyugdíjas életemet járászt otthon töltöm, nem kell ehhez semmi terápia. Arra minden esetben ügyeljek, hogy ha rám jön az alhatnék, azt lehetőleg ne egy zebrán tegyem vagy az autómát vezetve, mert el lesz rontva az egész napom.

Az alapos orvosi jó tanácsot megháláltam egy régi viccel. Egy házaspár elmegy a pszichiáterhez, és a feleség így fordul a tudós doktorhoz: – Segítsen rajtunk, doktor úr, mert a férjem minden este elalvás előtt frizsidernek képzeli magát. Az orvos vizsgálat helyett visszakérdez: – Ne haragudjon, asszonyom, ha ez nem jár testi fájdalommal, és semmi bajt nem okoz a kedves férje a környezetének, önnel mi a gondja ezzel? – Tudja, doktor úr, csak annyi a bajom, hogy a férjem nyitott szájjal alszik, és így egész éjjel ég benne a villany.

Herzl Tivadar örökül hagyta nekünk....

az Ön Öröksege
is hozzájárulhat e célhoz.
Keren Hayesod UIA,
a szervezet, amely Izrael részére gyűjt adományt.

Tölünk megtudhatja hogyan
E-mail: eli.keidar@kerenh.hu
Telefax: +972-4-6263636
Mobil: +36-30-8487380

